

Glavni urednik
Zoran Hamović

Urednik
Zoran Paunović

Likovni urednik
Milena Lakićević

© Clio, 2020. Sva prava za izdanje na srpskom jeziku zadržana.
Ova publikacija, u celini ili delovima, ne sme se umnožavati,
preštampavati, pohranjivati u memoriju kompjutera ili na bilo koji
način prenositi – elektronski, mehanički, fotokopiranjem, snimanjem
ili na drugi način – niti može na bilo koji način ili bilo kojim sredstvima
biti distribuirana bez odobrenja izdavača.

Naslov originala
Blanka Čechová
TOTÁL BALKÁN
Copyright © 2011, Blanka Čechová

Blanka Čehova

TOTAL BALKAN

Preveo s češkog
Zoran Dukić

Beograd, 2020

Sadržaj

Prolog	9

DODATAK

Jul: Evakuacioni paket	15
Avgust: Apsolutna sloboda pokreta	37
Septembar: U skladu s mandatom	68
Oktober: Ljubav u etru.....	101
Novembar: Izborni bluz.....	143
Decembar: Bilans	170
Januar: Milingona.....	196
Februar: Fanfare nezavisnosti.....	229
Mart: Transfuzija	259
April: Nesanica	291

Maj: Jugostalgija	326
Jun: Nadgrobni kamen.....	355
Epilog	389

*Za Agima iz Bošnjačke mahale,
in memoriam,
za Bratislava iz enklave,
te za sve ostale obične
i poštene ljude na Kosovu*

Prolog

U poslednje vreme hvata me jeza od zgrada ispred kojih na jarbolima vise zastave. Ima ih na desetine, neke već odavno izbledele i izandale, neke s rupama, ali kad god malo zaduva, sve složno vijore u pravcu vetra, i posle kiše sa svih, složno, slivaju se kapljice.

Vreme. Da. Ono je jedino što u organizacijama poput ove stvarno funkcioniše. I jedino što za njih važi. Jer iznad njih nema nikoga. Nikoga ko bi ih kontrolisao, vrednovao, prekorio ili kaznio, nikoga koga bi trebalo da se plaše.

Nekada sam mislila da ti jarboli namerno streme ka nebu jer su ponosni i časni, ponizni pred patnjom, a u sebi imaju smelost da menjaju svet, da su gromobran za božji i ljudski gnev koji izaziva bolesti i ratove, da žele da se bore protiv gadova i pomažu slabijima, da utišavaju sve jadikovke sveta.

Nekada sam bila ubeđena da je sve to zbog nečega vredno.

Pre nego što sam utvrdila da ti jarboli ne streme ni prema bilo kojem nebu. Propinju se uvis da bi čovek upirao pogled upravo prema njima.

Mi smo nebo. Zar to ne primećujete?

Za svaki slučaj, pogledam prema nebu kako bih se uverila da je ono zaista iznad vrhova jarbola.

Prilazi čovek s psom. Pas na tren njuška i zagleda oko podnožja jednog jarbola. Zgrči se i izbaci gomilu vrednu pažnje.

Obožavam pse koji imaju stav. Da. Nešto tu smrdi.

Iz unutrašnjosti zgrade izleće domar s lopaticom, pokupi gomilu u kesicu i diskretno nestade iza ogledala u zastakljenom pročelju.

Polazim za njim. Došla sam da predam Formular. A, naravno, i Dodatak.

Formular br. 05221/II-G

Završna ocena delovanja u Misiji

Predati Odeljenju za kvalitet i interni audit. Čitko ispuniti. U slučaju nedostatka prostora, upotrebite poseban list. Priložite uz formular i vidljivo obeležite rečju **Dodatak**.

Broj legitimacije: 05893

Datum: 2. jul 2008 – Svetski dan UFO

Koji je razlog podnošenja ostavke na funkciju pripadnika mirovne misije?

- a) ~~premeštaj na drugu poziciju u okviru Organizacije~~
- b) ~~prelazak na posao van Organizacije~~
- c) ~~lični razlozi (zdravstveni, porodični)~~
- d) *nesavladivo gađenje prema krpeljima*

Šta smatrate za svoj najveći lični uspeh u svojstvu člana/članice Misije?

Pogodak u koš, koji je bio nasred raskršnice.

Kako Organizaciju i njene pripadnike vidi lokalno stanovništvo obeju etničkih grupa?

veoma pozitivno – relativno pozitivno – negativno – veoma negativno – *još gore*

Kao vanzemaljce koji su od Kosova napravili peščano igralište za trening vladavine prava.

Kako ocenjujete nivo multietničkog dijaloga na skali od 1 (najgori) do 10 (najbolji)?

$$\frac{\sqrt{(\log 15 \times \pi^2)}}{3}$$

$$\frac{1}{5} \cos 12 \times 600$$

(prosečno odstupanje: 0,772)

Kako ocenjujete efikasnost aktivnosti Organizacije?

(Formulišite odgovarajuće preporuke.)

Vidi Dodatak. Preporuka: raspustiti Organizaciju.

Šta vam je boravak u Misiji najviše dao?

shvatila sam šta je Total Balkan.

DODATAK

Jul: Evakuacioni paket

12. jul 2007.

Vest dana: Uspelo mi je Kosovo.

Teško je reći čime sam toliko zasenila komisiju tokom telefonskog prijemnog. *Koji zakoni o zaštiti manjina važe na Kosovu?* Nisam bila nervozna. Odmah mi je bilo jasno da neću uspeti (baš samo mene čekaju, pa da proglase nezavisnost), a uostalom, pre nego što su stigli da mi se jave, odlučila sam da svim međunarodnim zajednicama kažem lepo zbogom, sednem za kuhinjski sto i ne ustanem dok ne napišem deset do petnaest romana, filmskih scenarija i pozorišnih predstava. *Odlično! A sada nam recite nešto o odnosu demokratije i vladavine prava.* Jer umetnik, ipak, ima mnogo veće šanse da pokrene svet nego stručnjak iz oblasti međunarodnopravne zaštite ljudskih prava.

Na koji način biste rešavali nesuglasice u svom timu? Padoše mi na pamet dvadeset dva potpuno neprihvatljiva odgovora (barem polovina od njih sadrži neki oblik nasilja). Uozbiljim se i lupetam nešto o metodama diskusije i

efektivnim načinima motivisanja članova tima (glupost! budalaština!). Na kraju navedem više primera iz ličnog iskustva, što znači da nekoliko minuta neprestano lažem kao pas. Zaključak. *Kakvo je Vaše mišljenje u vezi s funkcionisanjem lokalne uprave na severu Kosova?*

Padne mi na pamet istina: na severu Kosova je sranje. Nažalost, ničeg drugoga ne mogu da se setim. Sranje je sranje. Da li ste razumeli pitanje? – kaže jedan od ispitiivača. Bože, daj reci bilo šta, samo da ne pomisle da su svi Česi primitivci bez stava u vezi s lokalnom upravom na severu Kosova!

Prisetim se Dnevnika, kada (bilo koji) političar odgovara na (bilo koje) komplikovanije pitanje.

„Ta situacija je uznemirujuća i izuzetno složena“, progovaram ozbiljno. „Stvar treba sagledati u njenom sveukupnom, veoma komplikovanom kontekstu. Ja u ovom trenutku, nažalost, nemam dovoljno prostora da se predano posvetim detaljima, ali mogu da kažem da, s gledišta ove, iznad svake mere diverzifikovane pozadine razvoja etničkog sukoba na Kosovu i uz, naravno, neizbežan osvrt na sve ekonomske, socijalne i političke aspekte, možemo konstatovati da nivo funkcionalnosti lokalne uprave na severu Kosova verno odslikava trenutno stanje u tamošnjoj zajednici.“

Dođe mi da progutam telefon i da do kraja života odgovaram samo na pitanja u vezi s vremenskom prognozom.

***

Ujutro je zvao neki Benda iz Ministarstva inostranih poslova. „E pa, čestitam!“, bio je bučan. „Možete li da počnete sledeće nedelje?“

Problem je baš u tome što mogu.

Pišem bivšoj kolegini iz suda. Trenutno radi u Bosni za OUN. Kako je tamo? Da li je srećna? „*Is she making a difference?*“, dodajem. *Ima li to smisla?*

„Srećna?“, odgovara. „To ti je preblaga reč!“ Ona je totalno oduševljena, jer, vidi ovako: Sarajevo je božanstveno. Non-stop žurke, malo posla, planine i more u blizini, a odnos žena i muškaraca je za nas, slobodne tridesetogodišnjakinje, izuzetno povoljan. Lepe i jeftine krpice u lokalnim buticima, a u prodavnici iza rampe OUN najveći izbor alkohola i parfema koji možeš da zamisliš. Bez poreza, što znači skoro džabaka. Koji si platni razred? P2 ili P3?

Radije odgovaram da ne znam, iako znam. P4. Mesečno je to više nego što ima zamenik ministra.

Šta? Nećeš to valjda odbiti?

Tokom dana me zove stotinak ljudi. Čestitamo! Ponosimo se tobom! – Imaš li sve vakcine? – Dobićeš, valjda, i neprobojni prsluk? – I ako mogu da budem tako slobodna, koliko će te plaćati?

Svi su oduševljeni.

Ne znaju ono što znam ja.

Popodne hoću da nazovem Bendu da ga pitam mogu li to da storniram, ali se setim njegovog oduševljenja kada mi je saopštavao kako je to za Češku Republiku čast, velika čast, jer u Misiju na Kosovu već dugo nijednog Čeha nisu izabrali – a koliko ih je samo konkurisalo!

Kako bih tako nešto Češkoj Republici mogla da uradim?

Ako odbijem, Benda će me proterati.

Teško ću mu objasniti da sam se na taj konkurs prijavila još davno, pre tri meseca, kada mi se činilo, da

bi najjednostavnije bilo otputovati negde u Tunguziju ili na Kosovo i radije dozvoliti da mi prosviraju glavu usred humanitarne krize, nego je gubiti kod kuće u krizi kreativnosti.

A kada su mi se posle tri meseca javili, ideja s prosviranom glavom više nije izgledala tako primamljiva.

Preporuka budućim članovima Misije: S obzirom na veoma veliki broj divljih pasa, preporučljivo je vakcinisati se protiv besnila; dalje, preporučujemo vakcinisanje protiv bolesti koje prenose pojedini paraziti, posebno krpelji.

15. jul 2007.

Dan gumenih medvedića

Pitanje dana: Balkan ili balkon?

4.15 Ubrzo će svanuti. Iz tame izranja obris afričke žene s bebom u naručju, agitacioni plakat organizacije koja se bori za ljudska prava u Kongu. *Ukoliko krene po vodu, biće silovana. Ukoliko ne krene po vodu, njeno dete će umreti.* Ispod toga piše diskretnim fontom: *Pomoći možete i Vi. Pošaljite prilog na naš transparentni račun.* Taj plakat me prati i ne da mi mira već mnogo godina. Kad god ga vidim, iznerviram se: pa dobro, bogamu, šta sad treba da uradim? Je l' treba da odem u Kongo i da kopam bunare? Treba li da se stidim što je većini ljudi u današnjem svetu loše, a meni ništa ne fali? Da pošaljem dobrovoljni prilog i da verujem u dobro?

Ustajem i izlazim na balkon. Gledam na svoju ulicu, svoju kuću, svoj svet.